

RAPORT PRIVIND PROGRAMELE DE INTEGRARE SOCIALĂ ȘI LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CETĂȚENII STRĂINI AFLAȚI PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Autori: Smaranda Witec, Silvia Berbec

Ianuarie 2018

Cuprins

Acronime	2
Definiții	2
Scop	3
Metodologie	3
I. Cadrul legal și instituțional	4
II. Audiența	8
III. Caracteristicile cursurilor/modulelor de integrare socială	13
IV. Conținutul cursurilor	16
Resurse bibliografice	Error! Bookmark not defined.

Lista tabelelor

Tabel 1. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe țări de origine
Tabel 2. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe județe de reședință
Tabel 3. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe grupe de vârstă și sexe
Tabel 4. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe țări de origine
Tabel 5. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe județe de reședință
Tabel 6. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, în funcție de motivele șederii
Tabel 7. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe grupe de vârstă și sexe
Tabel 8. Numărul de beneficiari ai unei forme de protecție/ străini cu ședere legală în România care beneficiază de activități educaționale, inclusiv cursuri de limba română și orientare/acomodare culturală, pe regiuni
Tabel 9. Numărul de beneficiari ai unei forme de protecție înscriși în programul de integrare

Acronime

FAMI – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare
IGI – Inspectoratul General pentru Imigrări
JRS - Asociația Serviciul Iezuitilor pentru Refugiați din România
MECI - Ministerul Educației, Cercetării și Inovării
OIM - Organizația Internațională pentru Migrație-Biroul din România
RTT - resortisant al unui stat terț

Definiții¹

Țară terță - orice stat care nu este membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European, cu excepția Confederației Elvețiene

Cetățean al unui stat terț = străin dintr-un stat terț = resortisant al unui stat terț (RTT) – străinul care are cetățenia unui stat care nu este membru al Uniunii Europene, Spațiului Economic European sau confederației elvețiene. Asimilați regimului juridic aplicabil străinilor din state terțe pot fi și apatrizii, în funcție de statutul și scopul șederii în România.

Imigrație – mișcarea populației dintr-o țară de origine sau reședință spre altă țară, denumită țară de destinație, în scopul de a se stabili temporar sau definitiv. Are sensul de migrație de intrare, spre deosebire de emigrație, care are sensul de

¹ file:///C:/Users/user/Documents/PROIECTE/ARPS%202016-2017/Imigrant%20in%20Romania_%20documente%20training/USB_Prezentari/CAP_Training_autoritati%20centrale%2014092017.pdf, p.5

migrație de ieșire. În țările europene, populația imigrantă este definită în scop statistic în două moduri: în funcție de cetățenie – persoanele care au cetățenia altui stat decât acela în care își au reședința, sau cetățeni străini și în funcție de locul nașterii – persoanele născute în străinătate.

Formă de protecție - protecția internațională sau protecția temporară, acordate de statul român.

Protecție internațională - statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară.

Refugiat - cetățeanul străin sau apatridul care îndeplinește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, denumită în continuare Convenția de la Geneva, la care România a aderat prin Legea nr. 46/1991.

Solicitant de azil - cetățeanul străin sau apatridul care și-a manifestat voința de a obține protecție internațională în România, atât timp cât procedura de azil cu privire la cererea sa nu s-a finalizat.

Procedura de azil – demersul de examinare a cererii de azil de către autoritățile competente, în vederea recunoașterii statutului de refugiat sau, după caz, a acordării protecției subsidiare.

Program de integrare - ansamblu de măsuri și activități necesare facilitării integrării sociale a străinilor care au dobândit o formă de protecție în România, desfășurate, la cererea acestora, sub coordonarea Inspectoratului General pentru Imigrări.

Raport privind programele de integrare socială și limba română pentru cetățenii străini aflați pe teritoriul României

Scop

Scopul raportului este de a obține o imagine sintetică privind structura și conținutul programelor/modulelor de integrare socială și limba română pentru cetățenii străini, ca parte a programelor de integrare în România. Raportul reprezintă un instrument relevant în procesul de evaluare a calității acestor programe/module, în identificarea de bune practici.

Metodologie

Realizarea raportului a presupus o combinație de metode calitative și cantitative, care a evidențiat, alături de cadrul legislativ și practicile din domeniu. În demersul nostru am inclus: analiza surselor secundare (literatură despre integrare, publicată la nivel național și internațional); cercetare calitativă (interviuri semistructurate cu angajați OIM); cercetare cantitativă (chestionar) și analiza unor date primite de la instituții publice. A fost elaborat un chestionar care a fost trimis spre completare către: două autorități publice centrale: Inspectoratul General pentru Imigrări și Ministerul Educației și Cercetării, opt ONG-uri: Institutul Intercultural Timișoara, AIDROM, ARCA - Forumul Român pentru Refugiați și Migranți, Consiliul Național Român pentru Refugiați, Asociația Serviciul Iezuit Român pentru Refugiați, Liga Apărării Drepturilor Omului (filiala Cluj), Asociația Conect (AdoSahRom) și Organizației Internaționale pentru Migrație, biroul România. Chestionarul a fost completat până la data raportării doar de IGI.

A fost realizat un interviu cu șeful misiunii Organizației Internaționale pentru Migrație, biroul România (OIM) și un interviu de grup cu doi profesori de limbă română și două persoane care desfășoară sesiuni de acomodare culturală în cadrul OIM.

I. Cadrul legal și instituțional

1. Cadrul legal privind cursurile

1. Cadrul legal privind cursurile, programele de integrare socială, pentru cetățenii străini, este constituit dintr-un serie de acte normative care reprezintă legislația primară și respectiv legislația secundară.

Legislația primară este alcătuită din următoarele acte normative:

Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare. Prin aceasta lege se stabilește regimul juridic al străinilor care solicită o formă de protecție în România, regimul juridic al străinilor beneficiari ai unei forme de protecție în România, procedura de acordare, încetare și anulare a unei forme de protecție în România, precum și procedura pentru stabilirea statului membru responsabil cu analizarea cererii de azil.

Hotărârea Guvernului României nr. 1251/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare.

Ordonanța nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și spațiului Economic European, cu modificările și completările ulterioare. Prin această ordonanță se urmărește facilitarea integrării sociale a următoarelor categorii de persoane: a) străinii care au dobândit o protecție internațională în România prin asigurarea accesului la următoarele drepturi: dreptul la un loc de muncă, dreptul la o locuință, dreptul la asistență medicală și asistență socială, asigurări sociale, dreptul la educație, precum și prin derularea de activități specifice de acomodare culturală, consiliere și învățare a limbii române, reunite în programe de integrare; b) străinii care au dobândit un drept de ședere în România și cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, prin derularea de activități specifice de acomodare culturală, consiliere și învățare a limbii române.

Hotărârea de Guvern nr. 1.483/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor în România, cu modificările și completările ulterioare.

Legislația secundară este formată din următoarele acte normative:

Ordinul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării nr. 5925/2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română și școlarizarea copiilor străinilor și a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuția programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română pentru copiii străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și ai cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.

Ordinul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării nr. 5924/2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română, a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuția programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română și a procedurilor privind evaluarea participanților la cursul de inițiere în limba română, pentru străinii adulți care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și pentru cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.

Înscrierea în programul de integrare este benevolă pentru persoanele care obțin o formă de protecție pe teritoriul României. Pentru ca o persoană cu formă de protecție să poată beneficia de ajutor material nerambursabil în valoare de 540 lei (116 Euro) /persoană/lună, acordat pe o durată de maxim 12 luni, este necesară înscrierea și participarea acesteia la activitățile programului de integrare, care sunt stabilite în planul individual de integrare. Această condiție, pentru a beneficia de acordarea ajutorului nerambursabil, rezultă din prevederile articolului 60 din Hotărârea Guvernului României nr. 1251/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a Legii nr. 122/2006 privind azilul în România. În situația în care o persoană cu o formă de protecție refuză să participe la activitățile cuprinse în programul de integrare, fără a avea motive

intemeiate care să susțină acest lucru, conform prevederilor legale, Inspectoratul General pentru Imigrari în colaborare cu Agenția de Plăți și Inspecție Socială poate sista sau suspenda acordarea ajutorului nerambursabil. La analiza acordării dreptului de ședere pe termen lung în cazul persoanelor cu o formă de protecție este evaluat gradul de integrare, fiind luate în considerare cunoștințele de limba română, mijloacele de întreținere etc.

2. Furnizorii de Cursuri

România are o legislație în domeniul integrării încă din 2004. Principalele atribuții în acest domeniu le au anumite ministere și autorități locale. Legislația este în curs de modificare. Încercăm să ne adaptăm la situația existentă, la noile nevoi, la noile cerințe la nivel european. În acest sens, probabil legislația va suferi câteva modificări în perioada imediat următoare.

În România, fiecare actor instituțional (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Sănătății etc.) este responsabil privind integrarea străinilor în domeniul său de activitate, coordonarea și monitorizarea politicii revenind Ministerului Afacerilor Interne, prin intermediul Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI), care are și atribuția de a oferi, prin structurile sale regionale, servicii specifice în vederea facilitării integrării în societatea românească diferitelor categorii de străini.

Coordonarea la nivel instituțional se realizează, în principal, prin intermediul întâlnirilor cu factorii de decizie (organizate pe Strategia Națională privind Imigrația) și a întâlnirilor la nivel de experți (organizate periodic de Inspectoratul General pentru Imigrari prin Direcția Azil și Integrare). Măsurile prevăzute de lege pentru realizarea integrării se referă pe de o parte la facilitarea accesului la o serie de drepturi economice și sociale, cum ar fi dreptul la un loc de muncă, la o locuință, dreptul la educație, dreptul la asistență medicală și asistență socială, iar pe de altă parte derularea de programe de integrare (activități specifice de orientare culturală, consiliere și învățare a limbii române).

Ordonanța Guvernului nr.44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au obținut o formă de protecție în România, cu modificările și completările ulterioare definește integrarea socială ca fiind procesul de participare activă a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European la viața economică, socială și culturală a societății românești, în vederea prevenirii marginalizării sociale, respectiv în vederea adaptării la condițiile societății românești.

Obiectivul general al politicii privind integrarea străinilor care au obținut o formă de protecție în România, este acela de a-i ajuta să se autosusțină, să devină independenți față de asistența oferită de stat sau de organizațiile neguvernamentale și să participe activ la viața economică, socială și culturală.

În acest sens Inspectoratul General pentru Imigrări prin intermediul centrelor regionale vine în sprijinul acestor persoane prin oferirea unui pachet de servicii reunite în Programul de Integrare.

Programul de integrare oferă:

cazare, la cerere, în centrele IGI pentru perioada în care persoana este înscrisă în programul de integrare (până la 12 luni). pentru a beneficia de acest serviciu va trebui să achite lunar o contribuție reprezentând costul utilităților. sunt exceptate de la plata utilităților persoanele vulnerabile, conform prevederilor og 44/2004.

cursuri de limba română, în perioada în care persoana este înscrisă în programul de integrare (până la 12 luni), organizate cu sprijinul inspectoratelor școlare;;

sesiuni de acomodare culturală;

acordarea, pe o perioadă de 2 luni, a unui ajutor material în quantum egal cu al solicitanților de azil;

consiliere socială ce cuprinde asigurarea accesului la drepturile pe care le are în România: dreptul la un loc de muncă, dreptul la o locuință, dreptul la asistență medicală și socială, asigurări sociale, dreptul la educație;

consiliere și suport psihologic;

ajutor material nerambursabil în valoare de 540 lei/persoană, acordat pe o perioadă de maxim 12 luni, cu condiția înscrierii și participării la activitățile programului de integrare și stabilite în planul individului de integrare.

după finalizarea programului, se poate solicita sprijin financiar pentru plata cazării în afara centrului, prin decontarea a până la 50% din costurile de cazare, pentru o perioadă de maxim un an.

În cadrul programului de integrare sunt oferite se desfășoară trei tipuri de activități:

- a. cursuri de învățare a limbii române
- b. sesiuni de acomodare culturală
- c. sesiuni/activități de consiliere

Inspectoratul General pentru Imigrări, a încercat să schimbe ceva în domeniu și să facă față noilor cerințe și nevoi, ca urmare a faptului că persoanele care obțin o formă de protecție - și nu numai, pentru că au responsabilități în domeniul integrării și pentru resortisanții țărilor terțe care au o formă de ședere legală pe teritoriul național - nu mai sunt localizate numai în zona centrelor regionale, ci și în comunități de străini în alte orașe, în Cluj, în Iași, Constanța, Brașov, Craiova, Oradea etc. Am fost regândit întregul sistem și prin intermediul Fondului pentru Azil, Migrație și Integrare – au fost create centre regionale de integrare în 11 orașe importate unde sunt comunități de străini. Aici toate activitățile din programul de integrare se desfășoară centralizat - toate cursurile de limba română, cursuri de acomodare culturală, activități recreative, consilierea persoanelor din grupul țintă se desfășoară pe întreg teritoriul național. Se lucrează în aceste centre regionale pentru integrare cu societatea civilă care sprijină prin intermediul unor contracte de grant. Pe regiunea București, avem Organizația Internațională pentru Migrație, cu centre regionale de integrare deschise în București și Craiova, și punct de lucru în Giurgiu și Pitești. Avem pe regiunea Galați, World Vision, cu un centru regional de integrare în Galați, unul în Constanța, și un punct de lucru în Brăila. De asemenea, avem pe zona Suceava, Fundația ICAR, care are două centre regionale deschise la Rădăuți și la Iași, și un punct de lucru la Vaslui. Avem pe regiunea centrului de la Șomcuta Mare - Maramureș, LADO Cluj, cu un centru regional de integrare creat în Cluj și unul în Baia Mare. Pe zona de vest, avem AIDROM România, cu un centru regional de integrare creat la Timișoara și încă unul la Oradea.

Inspectoratul General pentru Imigrări este desemnat la nivel național ca autoritate delegată pentru evaluarea ofertelor, a proiectelor, contractarea și efectuarea de plăți prin Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare. Colaborarea Inspectoratului General pentru Imigrări cu organizațiile non-guvernamentale care activează în domeniu se realizează fie printr-un parteneriat încheiat între cele două instituții, fie în baza unui contract de finanțare rezultat în urma unei selecții de proiect. Organizațiile care derulează cursuri, module de integrare socială sunt cele care implementează proiecte finanțate prin Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare, precum: Organizația Integratională pentru Migrație-Biroul din România, Asociația Serviciul Iezuitilor pentru Refugiați din România, Institutul Intercultural Timișoara, Asociația Ecumenică a Bisericii din România, Liga Apărării Drepturilor Omului, Fundația ICAR, Asociația Română pentru Promovarea Sănătății, Consiliul Național Român pentru Refugiați. Aceste proiecte se derulează la nivel regional:

Regiunea 1: București, județele Ilfov, Dolj, Prahova Buzău, Dâmbovița, Argeș, Vâlcea Gorj, Brașov, Covasna, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Teleorman și Olt;

Regiunea 2 : județele Galați, Vrancea, Bacău, Vaslui, Tulcea și Constanța;

Regiunea 3 : județele Suceava, Botoșani, Neamț și Iași;

Regiunea 4 : județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Bistrița Năsăud, Mureș, Harghita, Sibiu și Alba;

Regiunea 5 : județele Timiș, Arad, Bihor, Hunedoara, Mehedinți și Caraș Severin.

Cursurile de limba română sunt organizate de către Inspectoratul General pentru Imigrări prin colaborarea cu Ministerul Educației Naționale prin intermediul inspectoratelor școlare și completamentar de către organizațiile non-guvernamentale care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează anual anumite proiecte finanțate prin Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare.

Cursurile de orientare culturală și sesiunile de consiliere sunt susținute de către ofițerii de integrare și personalul specializat din cadrul Centrelor Regionale ale Inspectoratului General pentru Imigrari și de către ONG-urile care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează proiecte finanțate prin fondul menționat anterior.

II. Audiența

Conform datelor IGI, numărul străinilor în România a fluctuat destul de puțin în perioada 2007 – 2017, situându-se în jurul cifrei de 100.000, dintre care aproximativ 40.000 sunt cetățeni UE. La 31.12.2016 se aflau în România 112.114 străini, dintre care 58% din state terțe și 42% din state UE și SEE.

Statistici ale Inspectoratul General pentru Imigrări, date transmise în ianuarie 2018.

DREPT ȘEDERE - CETĂȚENI UE ȘI SEE

Tabel 1. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe țări de origine

Cetatenia	Total 31.10.2017	la Total 31.12.2016	la Total 31.12.2015
ITALIA	14,271	13,673	12,543
GERMANIA	5,890	5,617	5,317
FRANTA	5,721	5,268	4,747
UNGARIA	2,765	2,937	2,933
GRECIA	2,688	2,558	2,388
BULGARIA	2,617	2,482	2,235
MAREA BRITANIE	2,357	2,191	2,081
SPANIA	2,203	2,125	1,963
AUSTRIA	1,773	1,818	1,842
POLONIA	1,756	1,638	1,555
Altele	7,256	6,904	6,278
Grand Total	49,297	47,211	43,882

Observăm o preponderență a străinilor din Italia, urmată de Germania și Franța.

Tabel 2. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe județe de reședință

Judet	Total 31.10.2017	Total 31.12.2016	Total 31.12.2015
Bucuresti	10,659	10,002	9,112
Cluj	5,284	4,642	3,949
Timis	2,964	2,508	2,467
Ifov	2,574	2,364	2,230
Arad	2,276	2,269	2,154
Bihor	2,152	2,142	2,151
Sibiu	1,859	1,872	1,763
Iasi	1,812	1,813	1,733
Mures	1,762	1,725	1,524
Constanta	1,510	1,543	1,465
Altele	16,445	16,331	15,334
Grand Total	49,297	47,211	43,882

Se înregistrează o concentrare la nivelul Bucureștiului, urmat de Cluj și Timiș.

Tabel 3. Numărul străinilor din UE și SEE, cu drept de ședere legală, pe grupe de vârstă și sexe

Interval	31.10.2017			31.12.2016			31.12.2015		
	Total	F	M	Total	F	M	Total	F	M
0-13 ani	1,604	774	830	1,542	737	805	1,563	763	800
14-17 ani	486	234	252	454	213	241	409	177	232
18-34 ani	16,006	6,340	9,666	15,233	5,829	9,404	14,012	5,158	8,854
35-64 ani	25,353	4,338	21,015	24,580	4,149	20,431	23,346	3,855	19,491
65-peste	5,848	960	4,888	5,402	922	4,480	4,552	772	3,780
Total	49,297	12,646	36,651	47,211	11,850	35,361	43,882	10,725	33,157

Observăm că cea mai mare parte a populației de străini din UE și SEE, cu drept de ședere legală, se încadrează în intervalul de vârstă 18 – 60 ani, deci sunt persoane în vârstă de muncă /parte a populației active.

Profilul pe sexe evidențiază o migrație preponderent masculină.

DREPT ȘEDERE LEGALĂ - CETĂȚENI STATE TERȚE

Numărul străinilor din state terțe a variat în ultimii ani în jurul cifrei de 60.000, înregistrând o creștere de câteva mii în anii 2008 – 2009, apoi o scădere ca urmare a crizei economice și, din 2014, o creștere ușoară și constantă, astfel încât, în ultimii trei ani, se situează în jurul cifrei de 60.000, până la cifra de 64.903, înregistrată de Inspectoratul General pentru Imigrări la sfârșitul lui 2016.

Tabel 4. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe țări de origine

Cetatenia	Total 31.10.2017	Total 31.12.2016	Total 31.12.2015
MOLDOVA	10,566	10,485	9,272
TURCIA	9,050	9,087	8,882
CHINA	7,879	7,727	7,542
SIRIA	5,241	4,852	4,505
ISRAEL	3,223	2,777	2,260
IRAK	2,716	2,675	2,259
SUA	2,176	2,091	2,107
SERBIA	1,985	1,944	1,758
UCRAINA	1,914	1,873	1,744
TUNISIA	1,797	1,835	1,721
Altele	20,134	19,557	18,207
Grand Total	66,681	64,903	60,257

Observăm că majoritatea provine din Moldova, urmată de Turcia și China.

Tabel 5. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe județe de reședință

Judet	Total 31.10.2017	Total 31.12.2016	Total 31.12.2015
Bucuresti	22,306	22,571	21,256
Ilfov	6,467	5,939	5,549
Timis	4,288	4,062	4,009
Constanta	3,868	3,988	3,646

Iasi	3,811	3,777	3,334
Cluj	2,664	2,546	2,249
Galati	2,069	1,800	1,549
Suceava	1,433	1,304	1,261
Arad	1,345	1,261	1,124
Brasov	1,341	1,236	1,116
Altele	17,089	16,419	15,164
Grand Total	66,681	64,903	60,257

În privința concentrării pe zone de reședință, majoritatea străinilor se află în București – Ilfov, apoi în Timiș, Constanța, Iași și Cluj.

Tabel 6. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, în funcție de motivele șederii

Scop	Total	Total	Total
	31.10.2017	31.12.2016	31.12.2015
Studii	15,898	15,437	13,698
Membri de familie	26,430	27,903	26,382
Angajare/activitati dependente	6,493	5,638	5,461
Alte scopuri	17,860	15,925	14,716
Grand Total	66,681	64,903	60,257

Din perspectiva motivelor șederii în România, majoritatea străinilor din state terțe vin pentru reîntregirea familiei urmași de cei care vin pentru studii și muncă

Tabel 7. Numărul străinilor din state terțe, cu drept de ședere legală, pe grupe de vârstă și sexe

Interval	Total			Total			Total		
	31.10.2017	F	M	31.12.2016	F	M	31.12.2017	F	M
0_13 ani	5,031	2,368	2,663	4,873	2,320	2,553	4,532	2,180	2,352
14_17 ani	2,003	1,000	1,003	2,101	1,067	1,034	1,904	937	967
18_34 ani	30,197	7	17,350	29,388	12,680	16,708	27,564	11,750	15,814
35_64 ani	26,799	9,141	17,658	26,055	8,708	17,347	24,089	7,812	16,277
65_ peste	2,651	1,230	1,421	2,486	1,189	1,297	2,168	1,044	1,124
		26,58							
Total	66,681	6	40,095	64,903	25,964	38,939	60,257	23,723	36,534

Observăm că cea mai mare parte a populației de străini din state terțe, cu drept de ședere legală, se încadrează în intervalul de vârstă 18 – 60 ani, deci sunt persoane în vârstă de muncă /parte a populației active, iar profilul pe sexe evidențiază o migrație preponderent masculină.

1. Acoperirea cursurilor de integrare socială, după categorii de străini

Conform datelor transmise de IGI în ianuarie 2018, la data de 30.09.2017 în evidențele IGI figurau 1103 persoane cu o formă de protecție care au optat pentru înscrierea în programul de integrare derulat în perioada 30.09.2016 -30.09.2017. Clasamentul țărilor de origine fiind: Siria, Irak, Afganistan, Eritreea, apatrizi Palestina, Somalia, Yemen, Iran Pakistan, Egipt, Rep. Cntr. Africană, Angola, Burundi, Rwanda, Etiopia, Liban, Libia, Armenia, Bosnia, Georgia, Ucraina și Congo. Indicatorii minimi stabiliți de către IGI pentru proiectele dedicate activităților de integrare și finanțate prin FAMI:

Tabel 8. Numărul de beneficiari ai unei forme de protecție/ străini cu ședere legală în România care beneficiază de activități educaționale, inclusiv cursuri de limba română și orientare/acomodare culturală, pe regiuni

Regiune	Nr. beneficiari protecție	Nr. RTT ședere legala
Regiunea 1 Proiect derulat de OIM România	400	100
Regiunea 2 Proiect derulat de JRS România	150	50
Regiunea 3 Proiect derulat de Fundația ICAR	100	40
Regiunea 4 Proiect derulat de Liga Apărării Drepturilor Omului – Filiala Cluj	100	40
Regiunea 5 Proiect derulat de Asociația Ecumenică a Bisericilor din România	50	50
Total	800	280

Toate persoanele care au primit o formă de protecție sau un drept de sedere pe teritoriul României beneficiază de activități de informare și consiliere

Tabel 9. Numărul de beneficiari ai unei forme de protecție înscriși în programul de integrare

	2013	2014	2015	2016	Variație
Persoane cu o forma de protecție înscrise în programul de integrare	246	269	204	521	↑

Persoanele cu o formă de protecție menționate mai sus au beneficiat de sesiuni de acomodare culturală.

2. Categoriile de cetățeni străini care au acces la cursuri / module de orientare socială

Integrarea socială a străinilor care au dobândit un drept de ședere în România și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, se realizează prin participarea, la cerere, la activități de acomodare culturală, consiliere și învățare a limbii române.

Persoana care a obținut o formă de protecție, fie statut de refugiat, fie protecție subsidiară, are posibilitatea de a solicita statului român includerea în programul de integrare; programul de integrare nu este obligatoriu, dar dacă persoana respectivă dorește sprijinul statului român, este obligată să se înscrie în acest program (nu poate beneficia de niciun ajutor social dacă nu participă activ în programul de integrare conform planului individual redactat de personalul specializat din cadrul celor șase centre regionale, împreună cu organizațiile ne-guvernamentale cu care se implementează proiecte din Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare. Astfel, persoana care a obținut o formă de protecție este obligată să participe la activități de învățare a limbii române, activități de acomodare culturală și sesiuni de consiliere. Cursurile de învățare a limbii române sunt organizate de Ministerul Educației și Cercetării în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări și urmăresc familiarizarea participanților cu limba română. La finalul cursului cunoștințele participanților sunt evaluate de o comisie desemnată de către MEC care evaluează nivelul de cunoștințe al participanților și eliberează un certificat de participare.

Sesiunile de acomodare culturală se realizează de personalul specializat IGI în scopul familiarizării persoanelor mai sus menționate cu tradițiile, obiceiurile și valorile culturale românești și pentru oferirea de informații practice privind societatea românească.

Cetățenii străini proveniți din UE, SEE sau din state terțe au dreptul să participe la activități destinate integrării în funcție de nevoile individuale, dar nu semnează un protocol de integrare.

Beneficiază de acces la cursurile de limba română următoarele categorii de străini:

- minorii solicitanți de azil;
- persoanele care au obținut o formă de protecție;
- cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României.

3. Inițative adresate specificului grupurilor de străini

Nu avem date.

III. Caracteristicile cursurilor/modulelor de integrare socială

În cadrul programului de integrare sunt oferite se desfășoară trei tipuri de activități:

1. cursuri de învățare a limbii române
2. sesiuni de acomodare culturală
3. sesiuni/activități de consiliere

În cadrul acestora se au în vedere necesitățile de integrare ale grupului țintă la nivel local și regional, îndeosebi promovarea autonomiei și a egalității în ceea ce privește tratamentul în accesarea serviciilor publice, inclusiv prin adaptarea acestor servicii în vederea deservirii lor.

1. Cursurile de limba română

Rezidenții străini din afara UE și SEE pot beneficia, conform legii, de cursuri gratuite de limba română timp de un an. În acest scop persoanele interesate trebuie să adreseze o solicitare la Inspectoratul Școlar din județul în care locuiesc. Astfel, pentru persoanele care au obținut o formă de protecție, cursurile de limba română sunt oferite gratuit, în cadrul programului de integrare și sunt organizate prin colaborarea cu Ministerul Educației, Naționale prin inspectoratele școlare și complementar de către ONG-urile care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează proiecte finanțate prin FAMI.

Conform datelor IGI, în perioada iunie 2017- iunie 2018, ONG-urile care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează cursuri de limba română prin proiecte finanțate prin FAMI sunt:

- **Organizația Internațională pentru Migrație Reprezentanța din România proiect derulat în Regiunea 1** (București, județele Ilfov, Dolj, Prahova Buzău, Dâmbovița, Argeș, Vâlcea Gorj, Brașov, Covasna, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Teleorman și Olt) proiectul „*INTERACT – Servicii integrate pentru migranți, dialog social și multicultural*”. În cadrul proiectului **au fost înființate 2 Centre Regionale de Integrare, la București și Craiova**, două puncte de lucru în Pitești și Brașov și a două puncte regionale de coordonare în Centrele Regionale ale IGI din București și Giurgiu;
- **Serviciul lezuit pentru Refugiați din România proiect derulat în Regiunea 2** (județele Galați, Vrancea, Bacău, Vaslui, Tulcea și Constanța) proiectul „*Sunt un străin până mă cunoști*”. **În cadrul proiectului au fost înființate 2 Centre Regionale de Integrare, la Constanța și Galați**, un punct de lucru în Vaslui;
- **Fundația ICAR proiect derulat în Regiunea 3** (județele Suceava, Botoșani, Neamț și Iași) proiectul „*Integrarea străinilor cu ședere legală în societatea românească - o provocare comună*”. În cadrul proiectului a fost înființat **un Centru Regional de Integrare la Iași** și un punct de lucru la Rădăuți;
- **Liga Apărării Drepturilor Omului – Filiala Cluj proiect derulat în Regiunea 4** (județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Bistrița Năsăud, Mureș, Harghita, Sibiu și Alba) proiectul „*MigraNet – rețeaua regională pentru integrarea migranților*”. În cadrul proiectului **au fost înființate 2 Centre Regionale de Integrare, la Cluj - Napoca și Baia Mare** și 3 puncte de lucru la Șomcuta Marea în cadrul Centrului Regional al IGI, la Târgu Mureș și la Sibiu;
- **Asociația Ecumenică a Bisericilor din România proiect derulat în Regiunea 5** (județele Timiș, Arad, Bihor, Hunedoara, Mehedinți și Caraș Severin) proiectul „*Integrare ACUM – Abordări complexe și unitare pentru migranți*”. În cadrul proiectului **au fost înființate 2 Centre Regionale de Integrare, la Timișoara și Oradea** și un punct de lucru în cadrul Centrului Regional al IGI din Timișoara.

Beneficiază de acces la cursurile de limba română următoarele categorii de străini:

- minorii solicitanți de azil;
- persoanele care au obținut o formă de protecție;
- cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României.

Beneficiază de sesiuni de acomodare culturală și de consiliere, următoarele categorii de străini:

- - solicitanții de azil;
- - persoanele care au obținut o formă de protecție;
- - cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României.

Cursurile sunt desfășurate în școlile numite de inspectorate școlare și complementare în Centrele Regionale de Integrare menționate la punctul 1.

La începerea fiecărui an școlar Inspectorate școlare numesc profesorii și unitățile de învățământ unde vor fi susținute cursurile de limba română. Cursurile susținute prin ONG-uri sunt asigurate de lectori angajați în cadrul proiectului. Obiectivul cursului de învățare a limbii române este asigurarea unui nivel elementar de limbă care să faciliteze integrarea în societatea românească.

Organizarea și derularea cursurilor de limba română susținute prin inspectoratele școlare se realizează conform:

- Ordinului MECI nr. 5924/12.11.2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română, a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuirea programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română și a procedurilor privind evaluarea participanților la cursul de inițiere în limba română, pentru străinii adulți care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și pentru cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European, publicat în Monitorul Oficial nr. 0858/09.12.2009

- Ordinului MECI nr. 5925/12.11.2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română și școlarizarea copiilor străinilor și a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuirea programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română pentru copiii străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și ai cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European, publicat în Monitorul Oficial nr. 0863/10.12.2009.

Cursurile de limba română susținute de ONG-uri se realizează după metodologii proprii aprobate de Inspectoratul General pentru Imigrări.

Cursurile de limba română susținute prin inspectoratele școlare sunt cursuri de zi susținute de două ori pe săptămână a câte 2 ore. Cele susținute de ONG-uri sunt mai flexibile și adaptate nevoilor beneficiarilor, astfel încât să le permită acumularea de cunoștințe (în funcție de nevoi se pot organiza cursuri seara, la distanță etc.).

Există manuale destinate învățării limbii române de către cetățenii străini. Ministerul Educației Naționale în colaborare cu Institutul Intercultural Timișoara www.vorbitiromaneste.ro

Prin proiectele finanțate prin FAMI, în paralele cu derularea cursurilor de limba română și orientare culturală se desfășoară și activități socio-educative și recreative menite să consolideze informațiile dobândite. Pentru mai multe detalii consultați site-urile organizațiilor care derulează proiectele finanțate prin FAMI.

Cursurile de limba română susținute prin inspectoratele școlare sunt finanțate prin bugetul de stat, respectiv cel al MEN. Beneficiarii cursurilor participă gratuit la cursurile de limba română. Singura excepție este că, pentru cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României care participă la cursuri organizate prin inspectoratele școlare, manualele sunt distribuite contra cost.

În cadrul proiectelor finanțate prin FAMI pot fi acordate stimulente financiare pentru finalizarea unor activități de integrare socială.

De asemenea, în cazul persoanelor care obțin o formă de protecție și sunt înscrise în programul de integrare la acordarea ajutorului nerambursabil se ține cont de prezența la cursul de învățare a limbii române.

Pentru cetățenii UE și SEE, cu drept de ședere legală, cursurile de limba română sunt oferite contra cost de Institutul Cultural Român, alte centre private de limbi străine, unele în colaborare cu catedrele de limbi străine ale facultăților de profil, de ONG-uri etc.

2. Sesiuni de acomodare culturală pentru persoanele care au obținut o formă de protecție

Cursuri de orientare culturală sunt susținute de către ofițerii de integrare din cadrul Centrelor Regionale IGI și de către ONG-urile care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează proiecte finanțate prin FAMI.

Beneficiază de sesiuni de orientare culturală următoarele categorii de străini:

- solicitanții de azil;
- persoanele care au obținut o formă de protecție;
- cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României.

Sesiunile de acomodare culturală se realizează în cadrul Centrelor Regionale de Integrare.

Personalul este asigurat de IGI prin ofițerii de integrare, iar în cazul ONG-urilor prin personalul propriu.

Obiectivul sesiunilor de acomodare culturală este familiarizarea cu specificul societății gazda și cu valorile europene astfel încât să crească gradul de adaptare și să faciliteze integrarea.

Sesiunilor de orientare culturală susținute de ONG-uri se realizează după metodologiile proprii aprobate de Inspectoratul General pentru Imigrări.

Prin proiectele finanțate prin FAMI, în paralele cu derularea cursurilor de limba română și orientare culturală se desfășoară și activități socio-educative și recreative menite să consolideze informațiile dobândite. Pentru mai multe detalii consultați site-urile organizațiilor care derulează proiectele finanțate prin FAMI.

Sesiunilor de orientare culturală sunt oferite gratuit pentru beneficiar, costurile acestora fiind asigurate prin FAMI.

În cadrul proiectelor finanțate prin FAMI pot fi acordate stimulente financiare pentru finalizarea unor activități de integrare socială.

De asemenea, în cazul persoanelor care obțin o formă de protecție și sunt înscrise în programul de integrare la acordarea ajutorului nerambursabil se ține cont de prezența la sesiunile de orientare culturală.

Nu există forme de examinare și nu se acordă certificate de participare. Gradul de participare și interesul acordat activităților de integrare este menționat în evaluarea programului de integrare efectuată de ofițerul de integrare al IGI.

3. Sesiuni/activități de consiliere pentru persoanele care au obținut o formă de protecție

Consilierea este susținută de către ofițerii de integrare din cadrul Centrelor Regionale IGI și de către ONG-urile care acționează în domeniul azilului și integrării străinilor în România și care derulează proiecte finanțate prin FAMI.

Beneficiază de sesiuni de consiliere următoarele categorii de străini:

- solicitanții de azil;
- persoanele care au obținut o formă de protecție;
- cetățenii străini cu drept de ședere pe teritoriul României.

Activitățile de consiliere și informare se pot realiza în Centrele Regionale de Czare și Proceduri pentru solicitanții de Azil, la ghișeele IGI și/sau în cadrul Centrelor Regionale de Integrare.

Personalul este asigurat de IGI prin ofițerii de integrare, iar în cazul ONG-urilor prin personalul propriu.

Consilierea se realizează pe baza unor pliante și broșuri elaborate de către ONG-uri și avizate de către IGI. Pentru mai multe detalii consultați site-urile organizațiilor care derulează proiectele finanțate prin FAMI (ex. www.romaniaeacasa.ro)

Prin proiectele finanțate prin FAMI, se desfășoară activități socio-educative și recreative menite să consolideze informațiile dobândite, de asemenea grupul țintă beneficiază de asistența mediatorilor interculturali și a voluntarilor.

Activitățile sunt finanțate prin FAMI.

Sesiunile de informare și consiliere sunt gratuite.

IV. Conținutul cursurilor

1. Obiectivele cursurilor

Obiectivul cursului de învățare a limbii române este asigurarea unui nivel elementar de limbă care să faciliteze integrarea în societatea românească.

Obiectivele sesiunilor de acomodare culturală sunt: să inițieze și să faciliteze procesul de integrare în România; să ofere o imagine cât mai fidelă asupra realităților din România; să crească gradul de conștientizare cu privire la aspectele culturale, lingvistice și civice de bază ale societății.

Obiectivul activităților de consiliere este acela de informare cu privire la drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

2. Tematică

Drepturile străinilor în România, cadrul instituțional, accesul la servicii sociale, de sănătate, educație, ocupare, antreprenoriat, cadrul legal relevant, norme și valori, sărbători naționale, obiceiuri culturale, istorie, tradiții, obiective turistice.

3. Metode de predare

Prezentări, discuții de grup, lucrul în grupuri mici, întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor de interes pentru străini (Agenția Județeană de Ocupare a Locurilor de Muncă, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane etc.), vizite de studiu (muzee, parcuri, magazine, evenimente culturale, obiective turistice), vizionare filme, jocuri de rol etc.

4. Participarea reprezentanților societății gazdă la cursuri

Sunt invitați la cursuri reprezentanți ai societății civile, au loc și evenimente interculturale.

Resurse bibliografice

1. European Union Agency for Fundamental Rights și European Court of Human Rights - Council of Europe, 2011. Handbook on European Non-discrimination Law. [pdf] Luxemburg: Publications Office of the European Union. Disponibil la: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1510-FRA-CASE-LAW
2. Guga, S., Iacob, O. și Novac, R., 2015. Bun venit în România! Ghid de informare pentru cetățenii din state terțe. Ed. a III-a, [pdf] București: ADO SAH ROM. Disponibil la: <http://www.adosahrom.ro/ghidul-bun-venit-n-romnia-n-5-limbi4> [Accesat la 19 decembrie 2017].
3. Mocanu, C. (coord.), Grünberg, L., Borza, I., Zamfir, A. M., Pîrciog, S., Predoșanu, G. și Ungureanu, M., 2008. Discriminarea multiplă în România, [pdf] București: Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale și Societatea de Analize Feministe AnA. Disponibil la: http://www.incsmps.ro/documente/Microsoft Word - discriminare_final_print.pdf [Accesat la 8 decembrie 2017].
4. Neumark, D., 2010. Detecting Discrimination in Audit and Correspondence Studies. [pdf] IZA Discussion Paper Series nr. 5263. Disponibil la: <http://ftp.iza.org/dp5263.pdf> [Accesat la 20 decembrie 2017].

5. Voicu, O. (coord), Bucur, A., Cojocariu, V., Lăzărescu, L., Matei, M. și Tarnovschi, D., 2014. Barometrul Integrării Imigranților. Raport final de cercetare. [pdf] București: Asociația Română pentru Promovarea Sănătății și Fundația Soros. Disponibil la:
http://www.cdcdi.ro/files/services/18_0_Barometrul%20Integrarii%20Imigrantilor_%202014%20f.pdf [Accesat la 12 noiembrie 2017]
6. Voicu, O. (coord), Bucur, A., Cojocariu, V., Lăzărescu, L., Matei, M. și Tarnovschi, D., 2015. Barometrul Integrării Imigranților. Ediția 2015. Raport final de cercetare, [pdf] Disponibil la:
http://www.cdcdi.ro/files/services/19_0_BII_2015_final_2015.pdf [Accesat la 10 noiembrie 2017]

Surse legislative

1. *Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare*
2. *Hotărârea Guvernului României nr. 1251/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare*
3. *Ordonanța nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și spațiului Economic European, cu modificările și completările ulterioare*
4. *Hotărârea de Guvern nr. 1.483/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor în România, cu modificările și completările ulterioare.*
5. *Ordinul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării nr. 5925/2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română și școlarizarea copiilor străinilor și a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuirea programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română pentru copiii străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și ai cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.*
6. *Ordinul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării nr. 5924/2009 pentru aprobarea metodologiei privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română, a procedurilor referitoare la elaborarea, aprobarea și distribuirea programelor și manualelor cursului de inițiere în limba română și a procedurilor privind evaluarea participanților la cursul de inițiere în limba română, pentru străinii adulți care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și pentru cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.*

Surse Internet

1. file:///C:/Users/user/Documents/PROIECTE/ARPS%202016-2017/Imigrant%20in%20Romania_%20documente%20training/USB_Prezentari/CAP_Training_autoritati%20centrale%2014092017.pdf, p.5 pdf [Accesat la 4 ianuarie 2018]
2. General Inspectorate for Immigration, Legislation, <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/legisla%C8%9Bie>[Accesat la 3 ianuarie 2018]
3. <http://http://www.euractiv.ro/the-uncountried-romania/eleodor-pirvu-inspectoratul-general-pentru-imigrari-directia-azil-si-integrare-e2-80-9eromania-pana-in-momentul-de-fata-nu-a-avut-foarte-multe-cereri-de-azil-7291> [Accesat la 4 ianuarie 2018]
4. <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/programul-de-integrare> [Accesat la 3 ianuarie 2018]
5. http://oim.ro/attachments/article/280/OIM%20Manual%20Orientare%20Culturala_ROMANA.pdf [Accesat la 5 ianuarie 2018]